

Aan de Redactie van de Annales Rodenses.

Uw verzoek om medewerking aan deze Kroniek bereikt mij op het oogenblik dat de laatste levensstrijd door mijn Vader met uiterste taaiheid en telkens opflikkerende energie wordt gestreden.

Ik ben de gevangene van dat alledroevigst gebeuren, en in mijn geboortehuis wordt ik vastgehouden als een machteloze toeschouwer van dit drama.

Op uw vraag zou ik moeten antwoorden, dat ik den tijd mis om mij tot eenig verder schrijfwerk te verbinden. Als bewijs, hoezeer mijn sympathie toch met Uw werk is, mag daarnaast de vraag worden gesteld, of Uwe redactie wellicht vroeg of laat wel genoegen zoude nemen met eenige krabbels, die ik zoude maken van een hoekje van Oud-Rolduc. Om dit even nader aan te stippen denk ik aan de jaren 1869, toen ik 6 weken de buitenschool van de Normaalschool — door de Rolduckenaars als K-School aangeduid, — bezocht, waar de oude Heer Leurs directeur was; — kort voor het overlijden van van Weede — een der eerstelingen op Uw kerkhof — dan aan den brand van de Aula, — aan het „sigarenoproer”, — aan de „Roodvonk-epidemie” in 1872, aan zooveel andere dingen, — b.v. de opvoering van Athalie van Racine, en als tegenhanger de Jungfrau van Orleans.

Maar op dit oogenblik verhaalt de kroniek van Rolduc het aandeel dat Rolduc heeft gehad in de ontwikkeling van mijn Vader.

Hoe hij in 1855 met mijne Moeder in tisbury zijne dorpskerk-bouwwerken bezee-kende, doorreisde tot Rolduc, om daar de vrienden Everts, Jansen en anderen te bezoeken, die hem niet alleen met hunne letterkundige en geschiedkundige kennis steunden.

Daar ontwikkelde zich, uit de gedachtenwisseling der gelijk gestemde hoogstrevende,

vrienden, dat beeld van de Middeleeuwen met hunne Christelijke cultuur, dat de in-leiding vormde tot de herleving van ons Katholiek kunstbewustzijn. De kennis omtrent de stichting en verdere lotgevallen van de heiligdommen van Rolduc, Maastricht, Roermond, Odiliënberg, enz. was de inleiding tot de herstelling dier bouwwerken.

Menig Oud-Rolduckenaar weet nog te vertellen dat, toen Dr. Cuypers zooveel jaren later onder het Directeurschap van Corten, zich bij een bezoek aan de kerkrestauratie vertoonde op de groote speelplaats, een algemeen applaus weerklonk. En vroeg de Amsterdammer of Rotterdammer dan, wat dat beduidde, — dan was er wel een „Remundsje” jong in de buurt om op verbaasden toon te roepen: „Mer det is Cuupers!”

Zoo'n bezoek had niet immer een feestelijk karakter. Immers, toen de herstelling der kerk moest worden aangepakt, bestond dit niet alleen in het opruimen van den uitkalk over de pijlers en bogen, en het opruimen van hinderlijke barokke meubelen, — maar zeer belangrijke bouwwerken waren in gevaarlijken staat van verwering. Met name drie van de vier rondzuilen, die zoo'n prachtige rythmische afwisseling in den vorm der steunpunten maken en waardoor Rolduc zich onderscheidt van andere XII-de eeuwsche kerken in de Maas- en Rijnstreek; deze monolythe steunpunten moesten worden vernieuwd.

De jonge bouwmeester begreep, dat hier radicaal ingrijpen noodig was. Zonder den gedragen bovenbouw af te breken, moesten deze ongeveer 4 M hoge zuilen door nieuwe worden vervangen. Zooals de geheele kerk waren de oude blokken uit de Nievelsteingroeve van kolenzandsteen. Deze steengroeve, sedert geheel uitgeput, leverde in

hoofdzaak slechts kleine blokken, men had zich dus oudtijds met minder volmaakte stukken tevreden moeten stellen. Nadat de aansluitende bogen door een hechte houtconstructie ondervangen waren, zouden de oude blokken worden weggebroken en nieuwe ter plaatse gesteld. Een technisch vraagstuk, dat in onze dagen van bijna onbepaalde bouwkundige mogelijkheden niet buitensporig wordt beschouwd. Maar in de eerste helft der 19de eeuw was er wel wat getimmerd en gemetseld, maar weinig gebouwd. Met minder ervaren ambachtslieden moest deze ondervanging dus worden uitgevoerd. Teneinde den bovenbouw der kerk zoo kort mogelijk op noodondervanging te laten rusten, had de jeugdige bouwmeester besloten des nachts door te werken. Dan zou hij zonder stoornis en zonder afleiding van bezoekers in de kerk goed meester zijn van zijn menschen. Juist door de stilte van den nacht was de uitwerking van de krakende houten ondersteuning voor de arbeiders zoo overweldigend, toen plotseling de last van den bovenbouw van de steenenpijler overging op het houtwerk, dat eenige gepeperde uitroepen noodig waren om met een tweeden schrik weer terug te roepen naar den arbeid, dien zij in den steek wilden laten. . . .

Moet ik U schrijven waarom mijn Vader het moderne oxaal te Rolduc noemt: „un péché de ma jeunesse?”

Maar, waarde Redactie, in Nederland zijn zooveel Oud-Rolduckenaars, dat U den arbeid wel tusschen hen zult verdeelen.

Want als we maar eenmaal het onderwerp hebben aangeroord, en we zitten in den vertrouwelyken familiekring, zal nog menig karaktervol verhaal loskomen.

In mijn dagen slingerde de spits van den kerktoren als de drie klokken geluid werden, — wat mooi, — elken Zaterdagavond tegen het einde van de groote studie.

Maar welke was de ondergrond van den raad mij gegeven door iemand, wonende aan eene zijde van den toren, in 1878, om als bouwmeester toch te zorgen, dat, mocht die spits soms eens vallen, dat toch die toren vooral aan de tegenoverliggende zijde mocht neerkomen?

Maar wie geeft ons een goed verhaal van de groote réunie in 1893, toen Mgr. Everts nog Directeur was; van het moment dat we van heinde en ver gekomen weer in de kerkbanken opsprongen, toen het „Te Deum Laudamus” werd aangeheven en wij als één man dien gloriezang weer lieten schallen onder de oude gewelven!

Moge Rolduc's oude gewelven nog eeuwen gespaard blijven!

Ir. JOSEPH CUYPERS.